

μως τοῦ καλογήρου βράσον, τὸ ὁποῖον περιέβαλλον αὐτὸν, ἔπαλλε καρδία ἐπαναστάτου ἀγριαίνουσα διὰ τὰς κακώσεις τῶν δουλευόντων τοῖς Τούρκοις Ἑλλήνων, θλιβομένη δὲ διὰ τὴν ταπεινώσιν καὶ τὸν ἐξευτελισμὸν τῆς πατρίδος αὐτοῦ. Καὶ μίαν ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεως, ἡμέραν ὠραίαν ὡς τὰς ζωγραφουμένας ὑπὸ τῶν δημοτικῶν ἄσμάτων, μετὰ τὴν λειτουργίαν ὁ ἠγούμενος ὤμιλησε πρὸς τοὺς μοναχοὺς περὶ ἄλλης ἀγίας ἀναστάσεως ἔθνικης, καὶ ἀφοῦ ἐνέπνευσεν ἐνθουσιασμὸν εἰς τοὺς πράεις καλογήρους, ἀπέβαλε τὸ ἔνδυμα τοῦ μοναχοῦ, περιεβλήθη τὴν στολὴν τῶν παλληκαρίων καὶ κάθοπλος ἔστησε χορὸν, ἐν ᾧ συνέδεσαν τὰς χεῖρας ὅσοι ἤθελον νὰ πολεμήσωσι τοὺς Τούρκους ὄχι μόνον μὲ εὐχάς. Τιμὴ διὰ τοὺς Ἑλλήνας τῶν χρόνων ἐκείνων μοναχοὺς! πλείονες τῶν ἡμίσεων ἐδέξαντο ν' ἀγωνισθῶσι τὸν ἀγῶνα τῆς ἐλευθερίας. Μετὰ τινα ἔτη τὸν Μεθόδιον Παλιούραν ἐφόνευσαν δόλω οἱ προσεῶτες τοῦ Λιτοχωρίου, ἐπειδὴ ἠπειλήθησαν δι' ἐξοντώσεως ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἂν μὴ κατάρθουν τοῦτο.

Ἐθνικὸν μαρτυρολόγιον.

Ἄπειροι εἶνε οἱ μάρτυρες τῆς ἔθνικης πίστεως εἰς τοὺς μέχρι τοῦδε γνωρίμους προσθετομεν ἤδη τινάς, εὐχόμενοι, μᾶλλον δὲ προτρέποντες καὶ ἄλλους ἵνα συντελέσωσιν εἰς τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἔθνικου τούτου μαρτυρολογίου.

Εὐθύμιος Παλάσκα. Ἐκ Σκουλικαριᾶς τῆς Ἀρτας, κλέφτης ἀνήκων εἰς φιλοπόλεμον οἰκογένειαν τῶν Κουμπαρίων. Εἰσὶν ἔτη πολεμῶν κατὰ τῶν Τούρκων, ἐν μάχῃ γενομένη παρὰ τὸ Φράτι τῆς Ἠπείρου, ἐν ἧ ὁ τρεῖς ἀδελφοὶ αὐτοῦ Γιάννος, Γιωτάκης καὶ Στέριος ἐφονεύθησαν, συνελήφθη τετρωμένος καὶ ἀπέθανεν ἀνασκολοπιθής. — Εἰς τὸν Παλάσκην φέρεται ἀδόξω τὸ ἐξῆς δημοτικὸν ἄσμα.

Ἐνα πουλάκι ἔβγαίνει ἔπο μὲς ἀπὸ τὸ Φράτι
ψάχνει νὰ βρῆ τὴ κλεφτουριά τὸν Θύμιο τὸν Παλάσκα
κι' οἱ κλέφταις τὸ καρτέρεσαν καὶ τὸ συγχορωτᾶνε
«Πές μας, πές μας, πουλάκι μου, κἄνα καλὸ χαμπέρι».
«—Τί νὰ σᾶς πῶ, μαῦρα παιδιὰ, γλιμμένα παληκάρια,
» ἢ παχανιὰ σᾶς πλάκωσα, γιὰτ' εἶσθε προδομένοι».
Τὸ λόγο δὲν ἀπόσπασε, τὸ λόγο δὲν ἀπόειπε,
μὴ παταριὰ τοὺς βάρεσαν ἀξάφνου ἔς τὸ λιμέρι.

(Γύρισμα)

Θύμιο Παλάσκα,
Θύμιο ἠπερήφανε,
Θύμιο λεβέντη μου.

Υαροζαγναῖοι. Εὐθύμιος καὶ Πύρος (Σπύρος) κλέφται ἐξ Ἠπείρου συνελήφθησαν διὰ προδοσίας Μήτσου τινὸς ἀπὸ τὸ Μζργαρίτι, καὶ προδοθέντες εἰς τὸ στόμιον πυροβόλου ἀπέθανον καταμελισθέντες.

Z**

Οἰασθήποτε καταισχύνῃς καὶ ἂν κριθῇ τις ἀξίος, σχεδὸν πάντοτε δύναται νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν ἀγαθὴν αὐτοῦ φήμην.

Η ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΛΑΣΕΓΛΙΕΡ

[Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδώ].

Συζητήματα ἰδιεὶ σελ. 179.

II'

Τὴν αὐτὴν ὥραν ὁ μαρκήσιος, περιμένων ἕως οὐ σημάνῃ ὁ κώδων τοῦ γεύματος, ἐκάθητο ἐνώπιον μικρᾶς καὶ κομψῆς τραπέζης καὶ ἔκοπτε δίπυρον ἐντὸς ποτηρίου Ἰσπανικοῦ οἴνου. Καίτοι ἡ ὑπερφάνεια αὐτοῦ εἶχε καιρίως πληγωθῆ, ἠσθάνετο ὅμως ἐπανερχομένην τὴν ὄρεξιν του καὶ ἀπῆλθε τῆς εὐεξίας ἐκείνης καὶ τῆς εὐχαριστήσεως τῆς ἐπερχομένης κατόπιν ἀλγεινῆς ἐγχειρίσεως, ἣν φοβούμενός τις εἶχεν ἐπὶ πολὺ ἀναβάλει νὰ ὑποστῇ. Τέλος πάντων, ἀπηλλάγη τῆς βαρωνίδος καὶ εἶχε βεβιωθῆ σχεδὸν περὶ τῶν διαθέσεων τῆς θυγατρὸς του ὡς πρὸς δὲ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Βερνάρδου οὐδεμίαν εἶχεν ἀνησυχίαν· διότι καίτοι μὴ ὦν ἔμπειρος περὶ τὰ αἰσθηματικά, ὡς εἶπεν ὁ ἴδιος, ἐνόει ὅμως τὰ τοιαῦτα ἀρκούντως, ὥστε νὰ μαντεύσῃ πρὸ πολλοῦ, ὅτι ὁ Οὐσσάρος δὲν ἦτο ἀναίσθητος πρὸς τὴν καλλονὴν τῆς Ἑλένης. Ἐκτὸς τούτου ἐφαίνετο αὐτῷ ἀδύνατον νὰ μὴ θεωρήσῃ ὁ υἱὸς ἐκεῖνος τοῦ χωρικοῦ τύχην του μεγίστην, τὸ νὰ συνδεθῇ μετὰ τῆς οἰκογενείας τῶν πρώην αὐτοῦ κυρίων. Ὡς πρὸς τοῦτο ἦτο ἐντελῶς ἡσυχος· ἐν ὅμως ἐθλίβεν αὐτόν, τὸ ὅτι δὲν ἀπῆντησε παρὰ τῆς θυγατρὸς του περισσοτέραν ἀντίστασιν, περισσοτέραν δυσκολίαν, καὶ ἡ ἰδέα, ὅτι μία Λασεγλιέρ ἠδύνατο νὰ ἐρασθῇ ἐνὸς Σταυμπλῆ, κατετάρτατε καὶ ἐβασάνιζεν αὐτὸν εἰς βαθμὸν ἀνέκφραστον· τοῦτο ἦτο τὸ πικρότατον τῶν ποτηρίων ἐξ ὧν ἔπιε μέχρι τοῦδε! Ἀφ' ἐτέρου ὅμως κατεβέλγετο φανταζόμενος τὴν ἀγανάκτησιν τῆς βαρωνίδος καὶ τοῦ εὐήθους υἱοῦ τῆς ἐπὶ τῇ ἀποτυχίᾳ των ἔτριβε λοιπὸν τὰς χεῖράς του, ἐξήπλυτο ἐπὶ τῆς ἑδρας του καὶ ἐνθυμούμενος τὸ λόγιον, ὅπερ ἡ βαρωνὶς ἐπανελάμβανεν αὐτῷ συχνάκις, «οἱ Παρίσιοι ἀξίζουσι βεβαίως μίαν λειτουργίαν», ἐγέλα μόνος του· διότι πραγματικῶς ταῦτα πάντα ἔμελλον νὰ τελειώσωσι διὰ λειτουργίας, ἀλλὰ διὰ λειτουργίας γὰμου.

Εὐρίσκετο λοιπὸν εἰς εὐθυμίαν, ὅτε ἡ θύρα ἠνοίχθη καὶ ἡ δεσποινὶς Λασεγλιέρ εἰσῆλθε μὲ ὕψος τόσον σοβαρὸν, τόσον ὑπερήφανον, τόσον ἀξιοπρεπές, ὥστε ὁ μαρκήσιος ἐγεροθεῖς ἵνα ἐναγκαλισθῇ τὴν θυγατέρα του, ἔμεινεν ἀναυδος ἐνώπιον αὐτῆς,

— Πάτερ μου, εἶπεν ἡ ὠραία κόρη μετὰ φωνῆς ἠλλοιωμένης, ἀλλ' ἀταράχου· εἰπέ μοι τὴν ἀλήθειαν ὡς γνήσιος εὐπατρίδης καὶ ἔσο βέβαιος ὅτι, ὅ,τι δῆποτε ἔχῃς νὰ μοι ἀποκαλύψῃς, θὰ μὲ εὖρης ἀξίαν τῶν καθηκόντων καὶ τῶν ὑποχρεώσεων, ἅτινα μοι ἐπιβάλλει ἡ τιμὴ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ οἴκου μας. Μὴ μου κρύψῃς τίποτε, σὲ παρακαλῶ, ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, ἐν ὀνόματι τῆς μη-

τρόσ μου, ἥτις μᾶς βλέπει καὶ μᾶς ἀκούει ἐξ οὐρανοῦ.

— Διάβολε ! εἶπεν ὁ μαρκήσιος ἤδη τεταραγμένος, ὁ πρόλογος οὗτος δὲν μοι προμηνύει εὐχάριστα πράγματα.

— Πάτερ μου, ἠρώτησε μετὰ σταθερότητος ἡ νεαρά κόρη, ὑπὸ ποῖον τίτλον ὁ κύριος Βερνάρδος κατοικεῖ εἰς τὸ μέγαρόν μας ;

— Τί ἐρώτησις ! ἀνεφώνησεν ὁ μαρκήσιος ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον συγκεχυμένος, ἀλλὰ προσπαθὼν νὰ φανῆ ἡσυχός· ὑπὸ τὸν τίτλον φίλου· διότι χρωστώ τόσοσιν πολλὰ εἰς τὴν μνήμην τοῦ πατρός του, ὥστε οὐδεὶς δύναται νὰ ἐκπλαγῆ βλέπων τὸν νεανίαν παρακαθήμενον εἰς τὴν τράπεζάν μου. Ἀλλὰ, προσέθηκε, σύρρον ἐκ τοῦ θυλακίου του πολυτελὲς ὠρολόγιον κοσμάμενον ἐξ ἀλύσου πλήρους δακτυλίων, σφραγίδων καὶ ἄλλων βραυτίμων κειμηλίων, μήπως δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ σημάνη σήμερον ὁ Ἰάσμος τὸ γεῦμα ; Βλέπεις τὸ μικρὸν τοῦτο κειμήλιον ; Παρατήρησέ το· φαίνεται ὅτι δὲν ἀξίζει τίποτε καὶ πραγματικῶς ἡ ἀξία του μόλις εἶναι ἕξ λιρῶν, ἀλλὰ δὲν ἤθελον ἀνταλλάξαι αὐτὸ οὐδὲ μὲ τοὺς ἀδάμαντας τοῦ στέμματος· διότι ἔχει ἱστορίαν, ἣν πρέπει νὰ σοὶ διηγηθῶ. Φαντάσθητι· μίαν ἡμέραν, ἦτο τὸ χίλια ἐπτακόσια . . .

— Πάτερ μου, ἔχεις ἄλλην ἱστορίαν νὰ μοι διηγηθῆς, εἶπε σοβαρῶς ἡ Ἑλένη διακόπτουσα αὐτόν, ἱστορίαν νεωτέραν, ἐν ἣ γίνεται λόγος ἐπίσης περὶ κειμηλίου, ἀλλὰ πολὺ τιμαλφεστέρου· διότι πρόκειται περὶ τῆς τιμῆς μας. Μοὶ εἶπες ὅτι ὁ Βερνάρδος ζῆ ἐνταῦθα ὡς φιλοξενούμενος, ἀλλ' εἶπέ μοι, σὲ παρακαλῶ, τίς δίδει τὴν φιλοξενίαν ταύτην, ἡμεῖς ἢ ἐκεῖνος ; Τίς δέχεται αὐτήν, ἐκεῖνος ἢ ἡμεῖς ;

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ὁ μαρκήσιος μὴ δυνήθεις ν' ἀτενίσῃ τὸ βλέμμα, ὅπερ ἡ Ἑλένη προτήλωσεν ἐπ' αὐτοῦ καὶ ὠχρότερος τῶν τριχάπτων τοῦ ὑποκαμίσου του, ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς ἑδρας του.

— Ἐχασα τὸ πᾶν ! εἶπε καθ' ἑαυτὸν μετ' ἀπελπισίας, ἡ διαβολεμένη βραωνὶς ὠμίλησεν.

— Ἐπὶ τέλους, πάτερ μου, ἐπανέλαβεν ἡ ἀκαμπτος Ἑλένη, σταυρώνουσα τὰς χεῖράς της ἐπὶ τοῦ εἰρεσματος τῆς ἑδρας του, ἀποκρίθητι μοι· σὲ ἐρωτῶ, ἐὰν ζῶμεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ κυρίου Βερνάρδου ἢ ἐὰν ὁ κύριος Βερνάρδος ζῆ εἰς τὸν ἰδικόν μας.

Βαρυνηθεὶς τὰ ψεύδη καὶ τοὺς δόλους, πεπεισμένος πρὸς τούτοις, ὅτι ἡ θυγάτηρ του ἐγνώριζε τὰ πάντα, ὁ μαρκήσιος δὲν ἐσκέρθη πλέον ν' ἀποκρύψῃ τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ προσεπάθησε νὰ παραστήσῃ αὐτήν, τοῦλάχιστον, οὕτω πως, ὥστε νὰ μὴ πληγώσῃ τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὴν φιλοτιμίαν του.

— Μὰ τὴν πίστιν μου ! ἀνεφώνησεν ἐγειρόμενος μετ' ἀπελπισίας, ἐὰν θέλῃς νὰ σοὶ εἶπω καθαρὰ, οὐδ' ἐγὼ ὁ ἴδιος τὸ γνωρίζω· διότι ὠφελή-

θησαν τῆς ἀπουσίας μου, ὅπως συντάξωσι κώδικα περιέχοντα νόμους ἀτίμους. Ὁ κύριος Βοναπάρτης, ὅστις οὐδέποτε με ἠγάπησε, δικωλίσθησεν ἐντὸς τοῦ βιβλίου τούτου ἄρθρον τι, ἐπίτηδες διὰ νὰ περιπλέξῃ τὰς ὑποθέσεις μου· καὶ τὸ ἐπέτυχεν ὁ Κόρσος ! διότι νῦν, τινὲς μὲν ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ Βερνάρδος φιλοξενεῖται παρ' ἐμοῦ, ἐνῶ ἄλλοι βεβαιοῦσιν ὅτι ἐγὼ φιλοξενούμαι ὑπ' ἐκείνου· οἱ μὲν ὅτι ὁ γέρον Σταμπλῆ μοι ἐχάρισε τὰ πάντα, οἱ δὲ ὅτι μοι ἀπέδωκεν ἀπλῶς ὅσα μοι ὄφειλεν. Ὅλα ταῦτα, βλέπεις, εἶναι περιπεπλεγμένα· ὁ κύριος Δετουρνὲλ ἀδυνατεῖ νὰ τὰ τακτοποιήτῃ καὶ ὁ διάβολος αὐτὸς ἀν' ἐπεχειρεῖ τοῦτο, ἤθελε χάσει τὴν τέχνην του. Ἀλλὰ, κόρη μου, εἶναι καλὸν νὰ γνωρίζῃς ὅτι ἡ βραωνὶς μᾶς ἔφευγεν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο· ἐνθυμήθητι πόσον ἡσυχὸι καὶ εὐτυχεῖς εἴμεθα εἰς τὴν μικρὰν μας οἰκίαν ἐν Γερμανίᾳ ! Αἴφνης ὅμως ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν τῆς πανούργου ταύτης γυναικός, μάθε νὰ τὴν γνωρίζῃς, ὅτι δύναται νὰ μοὶ ἀποδώσῃ τὴν περιουσίαν μου καὶ τοῦτο διότι ἐγνώριζεν, ὅτι κατὰ τὴν συμφωνίαν μας, ἡ περιουσία αὕτη ἤθελε περιέλθει ἀργότερον εἰς τὸν υἱόν της. Μοὶ γράφει λοιπὸν ὅτι ὁ πρῶν ἐνοικιαστής μου βασανίζεται ὑπὸ τύψεως τοῦ συνειδότως, ὅτι με παρακαλεῖ, ὅτι μὲ ἱκετεύει νὰ ἔλθω· διότι εἶναι ἀδύνατον ν' ἀποθάνῃ ἐὰν δὲν μοι ἀποδώσῃ ὅσα μοι ἤρπασεν. Ἐπίστευσα λοιπὸν καὶ ἐγὼ εἰς τοὺς λόγους της, ἠσθάνθην οἶκτον πρὸς τὸν βασανιζόμενον ἐκεῖνον ἄνθρωπον καὶ διὰ νὰ μὴ με αἰτιῶνται ἔπειτα ὅτι ἔγεινα αἰτία ν' ἀπωλεσθῇ μία ψυχὴ, ἀνεχώρησα ἐκ Γερμανίας, ἦλθον ἐδῶ καὶ ἔσπευσα νὰ ἐπαναλάβω τὴν περιουσίαν μου. Ἀλλὰ τί ἀνακαλύπτω ἀργότερον ! ὅτι ὁ τίμιος ἐκεῖνος ἄνθρωπος οὐδὲν ὄφειλε νὰ μοι ἀποδώσῃ, ἀλλ' ὅτι μοι ἐχάρισε τὰ πάντα. Οὕτω τοῦλάχιστον φρονοῦσιν οἱ ἐχθροὶ μου· διότι ἔχω ἐχθρούς, ἀλλ', ὡς ἔλεγεν ὁ Δετουρνὲλ, τίς ἀνωτέρας περιουτῆς ἄνθρωπος δὲν ἔχει ; Ἐν τῷ μεταξὺ φηάνει καὶ ὁ Βερνάρδος, ὁ θεωρούμενος ὡς ἀποθιμμένος. Τί μέλλει λοιπὸν νὰ συμβῆ ; Ὁ κύριος Βοναπάρτης περιέπλεξε τόσοσιν ἐπιτηδείως τὰ πράγματα, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξιχνιάσῃ τις τὴν ἀλήθειαν. Ἐγὼ φιλοξενούμαι παρὰ τοῦ Βερνάρδου ; Ὁ Βερνάρδος φιλοξενεῖται παρ' ἐμοῦ ; οὔτε ἐγὼ οὔτε ἐκεῖνος ἠξέυρομεν, οὔτε ὁ κύριος Δετουρνὲλ αὐτὸς δύναται νὰ μᾶς διαφωτίσῃ περὶ τούτου. Αὕτη εἶναι ἡ ἱστορία, τοιοῦτον τὸ ζήτημα.

Ἡ Ἑλένη εἶχε ζήσει μέχρι τοῦδε ξένη ἐντελῶς ὡς πρὸς τὰς μερίμνας τοῦ πραγματικοῦ βίου καὶ οὐδέποτε ὑπόπτευσεν ὅποιαν ἐπιρροὴν ἔχει ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης υπάρξεως τὸ ὑλικὸν συμφέρον, τὸ ἀπορροφῶν αὐτὴν ἐνίοτε ὀλόκληρον· δὲν ἐγνώριζε λοιπὸν εἰ μὴ ὅσα ὁ πατήρ της, ὅστις ἦτο ἐντελῶς παιδίον καὶ αὐτὸς ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο, τὴν εἶχε διδάξει· ἔθεν τὰ τοῦ Γαλλικοῦ δικαίου ἦσαν τόσοσιν ἄγνωστα εἰς αὐτήν, ὅσον καὶ ἡ Ἰαπω-

νική νομοθεσία. Ἄλλ' ἂν καὶ ἡ ἀπειρὸς ἐκείνη κόρη ἤγνοιε τοὺς νόμους τῶν ἀνθρώπων, κατεῖχεν ὅμως ἐπιστήμην ἀσφαλεστέραν καὶ ἀληθεστέραν τῆς σοφίας τῶν νομομαθῶν· διότι ἐν τῇ ἀγνῇ καὶ ἀθῶα αὐτῆς καρδίᾳ ὑπῆρχεν ἔμφυτον τὸ αἴσθημα τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἀδίκου· οἱ αἰῶνιοι νόμοι τοῦ Θεοῦ ἦσαν ἐγκεχαρᾶγμένοι ἐν αὐτῇ ὡς ἐπὶ χρυσῶν δέλτων καὶ οὐδεμίᾳ πνοῇ, οὐδὲν πάθος ἠδύνατό ποτε ν' ἀλλοιωσῇ ἢ νὰ ἐξαλείψῃ αὐτούς. Διέκρινε λοιπὸν ἀμέσως τὴν ἀλήθειαν διὰ μέσου τῶν νεφῶν, δι' ὧν ὁ πατὴρ τῆς ἐξήτης εἰσέει νὰ καλύψῃ αὐτὴν καὶ ἐνόσῳ ὁ μαρκήσιος ὠμίλει, αὐτὴ ἴστατο πρὸ αὐτοῦ ἀτάραχος, ἀλλὰ κάτωχρος καὶ ψυχρά· ὅτε ὅμως εἰσώπησε, τότε ὑπῆγε νὰ στηριχθῇ ἐπὶ τοῦ μαρμάρου τῆς ἐστίας καὶ ἐκεῖ κλίνασα μεταξὺ τῶν χειρῶν τῆς τὴν ξανθὴν αὐτῆς κεφαλὴν, παρεδόθη εἰς ἀλγεινὰς σκέψεις, τότε ἔντρομος καὶ σιωπηλή, ἠτένισε τὸ βράαθρον, ἐν ᾧ αἴφνης εὐρέθη, ὡς περιστέρᾳ, ἥτις ἐνῶ διέρχεται τὸν γαλήνιον οὐρανόν, πληγωθεῖσα καταπίπτει αἰμοσταγῆς ἐντὸς βορβορωδῶν τελευάτων.

— Λοιπὸν, πάτερ μου, εἶπε τέλος χωρὶς νὰ κινήθῃ καὶ χωρὶς νὰ ὑψώσῃ τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὸν ἀτυχεὴ εὐπατρίδην, ὅστις μὴ γνωρίζων πλέον ποῖον ἅγιον νὰ ἐπικαλεσθῇ, ἐστρέφετο περίξ τῆς θυγατρὸς του ὡς σκιὰ ἐν τῷ ἄδῳ, λοιπὸν ὁ γέροντος ἐκείνου ὁ ἀποθανὼν δυστυχῆς καὶ ἐγκαταλελειμμένος, εἶχεν ἀπογυμνωθῆ διὰ νὰ μᾶς πλουτίσῃ! ὦ! εὐλογημένος ἄς ἦναι ὁ Θεὸς ὁ ἐμπνέσας μοι συμπάθειαν πρὸς τὸν γενναῖον καὶ ἀγαθὸν ἐκείνον ἄνθρωπον· διότι ἄλλως ὁ ευεργέτης μᾶς ἤθελεν ἀποθάνει μόνος καὶ ἔρημος, χωρὶς νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς του χεῖρ φιλική.

— Τί τὰ θέλεις; ἀνέκοιζεν ὁ μαρκήσιος συγκεχυμένος, εἰς ὅλα ταῦτα ἡ βαρωνὶς ἔδειξε μελαγχολικὴν ἀχαριστίαν. Ἐγὼ ἠγάπων τὸν γέροντα ἐκεῖνον, μοὶ ἤρσκει· καὶ σε βεβαιῶ, ὅτι πύχαριστούμην βλέπων αὐτὸν ζῶντα ἐν μέσῳ ἡμῶν. Ἄλλ' ἡ βαρωνὶς δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν υποφέρῃ· μάτην ἔλεγον αὐτῇ· «— Κυρία βαρωνίς, ὁ γέροντος Σταμπλὴ εἶναι τίμιος καὶ ἀγαθὸς ἄνθρωπος, μᾶς εὐεργέτησε καὶ ὀφείλομεν νὰ φερώμεθα πρὸς αὐτὸν μετ' ἀγαθότητος». Αὕτη, οὐδὲν ἤθελε ν' ἀκούσῃ καὶ ἐν ἐλάμβανον ὑπ' ὅψιν τὰς παραινέσεις τῆς, ἠθέλον κατανηθῆσαι νὰ ἐκδιώξῃ αὐτὸν τοῦ οἴκου μου, ἀλλὰ καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτὸς ἐάν με παρεκάλει νὰ πράξω τοῦτο, δὲν ἤθελον συγκατατεθῆ.

— Λοιπὸν, ἐπανελάθειν ἡ Ἑλένη μετὰ νέαν σιωπὴν, ὅταν ὁ νεανίας οὗτος ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸν οἶκόν μας, ἀντὶ ὡς τίμιος ἄνθρωπος ν' ἀποδώσωμεν αὐτῷ τὴν περιουσίαν τοῦ πατρὸς του, ἀντὶ ν' ἀποσυρθῶμεν ἀξιοπρεπῶς, ἡμεῖς ἐταπεινώθημεν ὅπως καταρρώσωμεν νὰ μᾶς ἀφήσῃ ὑπὸ τὴν σέγγην του. Καὶ ἔλαμες, πάτερ μου, συνένόχον σου καὶ ἐμὲ τὴν θυγατέρα σου, ἥτις ἠγνοεῖ τὰ πάντα!

— Ἠθέλησα νὰ φύγω, ἀνεφώνησε ὁ μαρκήσιος, μόλις ἐπαρουσιάσθη ὁ Βερνάρδος καὶ εἶχον

ἦδη ἀνὰ χεῖρας τὸν πῖλον καὶ τὸ μαστίγιόν μου, ἀλλ' ἡ βαρωνὶς μ' ἐκράτησεν· αὕτη μᾶς ἠπάτησεν ὅλους, αὕτη ἦτο ἡ αἰτία ὅλων μας τῶν συμφορῶν.

— Ἐνταῦθα ἡ δεσποινὶς Λασεγιέρ ἐστράφη ὑπερηφάνως ἵνα ζητήσῃ παρὰ τοῦ πατρὸς τῆς λόγον περὶ τῆς συνομιλίας, ἣν ἔσχον πρὸ τινῶν ὠρῶν εἰς τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο δωμάτιον, ἀλλ' ἡ φωνὴ ἐξέλιπεν ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς, τὸ στήθος τῆς ἐξωγκώθη, ἐρύθημα ἐκάλυψε τὸ μέτωπόν τῆς καὶ βίφθησα ἐπὶ τινος ἔδρας ἀνελύθη εἰς δάκρυα. Ἄλλὰ τί ἦτο ἄρα τὸ ταράττον αὐτῆς; Μήπως ἡ πληγωθεῖσα ὑπερηφάνεια, ἡ προσβληθεῖσα φιλοτιμία ἐξάνιστατο ἐν αὐτῇ, ἡ μήπως ὁ ἔρωτος, ὃν προσεπάθει νὰ καταπνίξῃ ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς, ἀνεμίγνυσε καὶ αὐτὸς τὸ ἄλγος τοῦ εἰς τοὺς στόνους ἐκείνους; Τίς ὅμως δύναται νὰ ἐξερευνησῇ τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν! Ὅσον ἀγνή, ὅσον ἀθῶα καὶ ἂν ἦναι αὕτη, εἶναι πάντοτε ἄβυσσος μυστηριώδης! Ἐν τούτοις ὁ μαρκήσιος βλέπων τὴν ἀπελπισίαν τῆς θυγατρὸς του, δὲν ἤξευρε τί νὰ κάμῃ· ἐρρίφη πρὸ τῶν γονάτων τῆς, ἔλαβε τὰς χεῖράς τῆς, τὰς ἐκάλυψε διὰ φιλημάτων καὶ ἔκλαιε καὶ αὐτὸς ὡς παιδίον.

— Κόρη μου! μόνε μου ἠθαυρέ! τῇ ἔλεγε, θλίβων αὐτὴν ἐπὶ τῆς καρδίας του, ἠσύχασε, λυπήθητι τὸν γέροντα πατέρα σου. Θέλεις νὰ φύγωμεν; Φεύγομεν· ἄς ὑπάγωμεν εἰς τὰ δάση νὰ ζήσωμεν ὡς ἄγριοι, ἢ ἐάν προτιμᾶς, ἐπιστρέψομεν εἰς τὴν ἀγαπητὴν μας Γερμανίαν. Τί με μέλει ἐάν χάσω τὴν περιουσίαν μου; Ἄρκει νὰ σὲ βλέπω εὐτυχῆ καὶ ἀδιαφορῶ διὰ τὰ λοιπὰ. Ἐάν πωλήσω τὸ ὠρολόγιον καὶ τὰ κοσμήματά μου, θὰ ἔχω ἄρκετὰ χρήματα, ὥστε ν' ἀγοράξω ἄνθη διὰ τὴν Ἑλένην μου. Ἄς φύγωμεν λοιπὸν, ἄς ὑπάγωμεν ὅπου θέλεις· σοὶ ἔλεγον σήμερον, ὅτι εἶμαι ἀσθενής, ἀλλ' ἐφευδόμεν· διότι ἔχω σιδηρὰν ὑγείαν· ἰδὲ τὴν κνήμην μου· ἠθέλέ τις εἰπεῖ ὅτι τὸ μετᾶξιν περιπόδιόν μου περιβάλλει κνήμην χαλκίνην. Τὸν χειμῶνα τοῦτον ἐφόνευσα ἐπτὰ λύκους καὶ ὁ Βερνάρδος αὐτὸς ἀπαυδᾷ συνοδεύων με εἰς τὰς ἐκδρομάς μου· ἐλπίζω δὲ ὅτι θὰ ζήσω ἄρκετὰ ἀκόμη ἔτη, ὥστε νὰ θάψω τὴν βαρωνίδα, ἥτις εἶναι νεωτέρα μου κατὰ δέκα πέντε ἢ εἰκοσιν ἔτη, ὡς ἀξιοῖ, ἂν καὶ τὴν ἐγνώρισα νῦν ἄρκετὰ, ὥστε νὰ μὴ πιστεύω πλέον οὐδὲ εἰς τὸ ἡμισυ ἐξ ὧν λέγει. Σπόγγισον λοιπὸν τοὺς ὠραίους ὀφθαλμούς σου, μεθίσασον εἰς τὸν πατέρα σου, δός μοι ἐν φίλημα καὶ ἄς φύγωμεν· ἄς εἴπωμεν ὡς οἱ φαιδροὶ Βοεμοὶ, «Ζήτω ἡ πτωχεῖα!»

— ὦ! πάτερ μου, εὐγενῆ μου πάτερ! Σὲ ἀναγνωρίζω τώρα! ἀνεφώνησε χαίρουσα ἡ Ἑλένη· καί, ἄς φύγωμεν, ἄς μὴ μένωμεν πλέον ἐδῶ οὐδ' ἐπὶ μίαν στιγμὴν· διότι ἐμείναμεν ἡδὴ περισσότερον τοῦ δέοντος.

— Νὰ φύγωμεν! ἀνεφώνησεν ὁ ἀπερίσκεπτος εὐπατρίδης μετανοήσας ἀμέσως διὰ τὴν ἀκούσιον ἐκείνην παραφορᾶν του, νὰ φύγωμεν! ἐπανελάθειν

ἐκπληκτος· καὶ ποῦ θέλεις νὰ ὑπάγωμεν, ἀτυχῆς μου κόρη; Δὲν γνωρίζεις λοιπὸν ὅτι εὐρίσκομαι εἰς πόλεμον μετὰ τῆς βαρωνίδος;

— Ἐὰν ἡ κυρία Βωμπέρ μᾶς ἀπωθήσῃ, θὰ ὑπάγωμεν, ὅπου μᾶς ὀδηγήσῃ ὁ Θεός, ἀπήντησεν ἡ Ἑλένη· τοῦλάχιστον θὰ ἔχωμεν τὴν συναίσθησιν, ὅτι βαδίζομεν τὴν ὁδὸν τῆς τιμῆς.

— Ἄς ἴδωμεν, ἄς ἴδωμεν, εἶπεν ὁ μαρκήσιος καθήμενος πλησίον τῆς καὶ θωπεύων αὐτήν, εἶναι πολὺ καλὸν νὰ ὑπάγη τις, ὅπου τὸν ὀδηγήτῃ ὁ Θεός· βεβαίως δὲν δύναται νὰ ἐκλέξῃ τις ἀσφαλέςτερον ὀδηγόν· ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ Θεός, ὁ διατρέφον τὰ τέκνα τῶν στρουθίων δὲν εἶναι τόσο ἐλευθέρως καὶ πρὸς τὰ τέλμα τῶν μαρκησίων. Εἶναι ὠραιότατον νὰ εἴπῃ τις· «Ἄς φύγωμεν, ἄς ὑπάγωμεν, ὅπου μᾶς ὀδηγήσῃ ὁ Θεός». Τοῦτο ἐνθουσιάζει τὰς νεαρὰς φαντασίας· ὅταν ὅμως ἀναχωρήσῃ τις καὶ περιπατήσῃ ἐπὶ εἴς ὥρας, ὅταν φθάσῃ ἡ ἐσπέρα καὶ δὲν ἔχει οὔτε τί νὰ φάγῃ οὔτε ποῦ νὰ κοιμηθῇ, τότε ἀρχίζει νὰ εὐρίσκῃ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ὀλίγον δυσάρεστον. Ἐν τούτοις, ἐὰν ἐπρόκειτο μόνον περὶ ἐμοῦ ἤθελον πρὸ πολλοῦ φορέσει τὰ σανδάλια τοῦ ἀναχωρητοῦ καὶ ἐπαναλάβει τὴν ὁδὸν τῆς ἐξορίας· πρόκειται ὅμως περὶ σοῦ, Ἑλένη μου! Ἄς ἀφήσωμεν τὰ παιδαριώδη ταῦτα καὶ ἄς διηλιθώμεν ὡς δύο λογικοὶ ἄνθρωποι, ὡς δύο καλοὶ φίλοι, ὡς εἴμεθα πάντοτε. Ἄς σκεφθῶμεν καὶ ἴσως εὕρομεν τρόπον τινὰ συμβιβάζοντα τὰ πράγματα πρὸς κοινὴν εὐχαρίστησιν ὄλων τῶν ἐνδιαφερομένων. Ἐκεῖνο παραδείγματος χάριν, τὸ ὁποῖόν σοι εἶπον τὴν προῖκν...

— Τοῦτο θὰ ἦναι αἰσχύνῃ καὶ δι' ἐμὲ καὶ διὰ σέ, ὑπέλαθε ψυχρῶς ἡ Ἑλένη. Ἡξεύρεις τί θὰ εἴπῃ ὁ κόσμος; Ὅθι εἴπῃ ὅτι ἐπώλησας τὴν θυγατέρα σου· διότι οἱ εὐπατρίδαι, ὅταν πτωχεύσωσι δὲν ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ νυμφευθῶσι κατώτερόν των. Ἐκτὸς τούτου, τί θὰ εἴπῃ ὁ κύριος Βωμπέρ; Τί θὰ ὑποθέσῃ ὁ νεανίας ἐκεῖνος, ὃν ἔσπευτα προθύμως νὰ περιποιηθῶ νομίζουσα αὐτὸν πτωχὸν καὶ δυστυχῆ! Ἐνῶ ὁ εἰς θέλει με κατηγορήσει ἐπὶ ἐπιπορξίᾳ, ἐπὶ προδοσίᾳ, ὁ ἕτερος θέλει ὑποθέσει ὅτι ἐπωφθαλιμίων ἐπὶ τῆς περιουσίας του καὶ ἀμφοτέροι θέλουσι με περιφρονήσει. Μαρκήσιος Λασεγλιέρ, ἀνέγειρον τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν καρδίαν! ἡ ἀριστοκρατικὴ καταγωγὴ καὶ ἡ πτωχεία μᾶς ἐπιβάλλουσιν ὑποχρεώσεις! Ἐκτὸς τούτου, εἶναι ἄρᾳ γε τόσον τρομερὰ ἡ ἀναμένουσα ἡμᾶς τύχη; Ἐχομεν ἄστυλον· διότι ἐγὼ ἐγγυῶμαι περὶ τοῦ κυρίου Βωμπέρ.

— Ἀλλὰ σοι εἶπον, ἀνεφώνησεν ὁ μαρκήσιος, ὅτι εὐρίσκομαι εἰς πόλεμον μετὰ τῆς βαρωνίδος.

— Λοιπὸν θὰ μᾶς βοηθήσῃ ὁ βασιλεύς· εἶμαι βεβαία ὅτι εἶναι δίκαιος καὶ ἀγαθός, ἀφοῦ εἶναι βασιλεύς.

— Ἄ! μάλιστα, ὁ βασιλεύς! δὲν ἐσκέφθη καὶ ὁ πόσας θυσίας ὑπέσπην χάριν αὐτοῦ· διότι ἡ ἐποχὴ τῆς μεγάλῃς ἀγνωμοσύνης χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς

ἐγκαθιδρύσεως τῆς μοναρχίας.

— Θὰ ὑπάγω νὰ ῥιφθῶ πρὸ τῶν ποδῶν του καὶ θὰ τῷ εἶπω «Μεγαλειότατε...»

— Δὲν θὰ σοι δώσῃ ἀρχάσιν.

— Αἶ, τότε πάτερ μου, ἀνεφώνησε μετὰ θαυροσύνης ἡ δεσποινὴς Λασεγλιέρ, σοὶ μένει ἡ θυγάτηρ σου· εἶμαι νέα, ἔχω θάρρος, σὲ ἀγαπῶ καὶ θὰ ἐργασθῶ διὰ σέ.

— Ἀτυχὲς τέκνον, εἶπεν ὁ μαρκήσιος ἀσπαζόμενος τὰς λευκὰς χεῖρας τῆς ἡρώδους· ἡ ἐργασία τῶν δύο τούτων χειρῶν δὲν ἀρκεῖ νὰ θρέψῃ οὐδὲ κορυδαλὸν ἐν τῷ κλωβίῳ. Ἀλλ' ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς ὅ,τι σοι ἔλεγον τὴν προῖκν· φρονεῖς λοιπὸν, ὅτι τοῦτο θὰ ἦναι αἰσχύνῃ καὶ διὰ σέ καὶ δι' ἐμέ; Ἀλλ' ἂν καὶ ἡμεῖς πολὺ λεπτοὺς εἰς τὸ ζήτημα τῆς τιμῆς, ἐν τούτοις, ὡς πρὸς τὴν περίστασιν ταύτην, δὲν βλέπω τὰ πράγματα ὡς σύ. Ἄς ἀφήσωμεν κατὰ μέρος τὸ τί θὰ εἴπῃ ὁ κόσμος· διότι ὅ,τι καὶ ἂν πράξῃ τις, πάντοτε ὁ κόσμος εὐρίσκει ἀφορμὴν νὰ κακολογήσῃ καὶ εἶναι ἀνόητος ὁ λαμβάνων τοῦτο ὑπ' ὄψιν του! Φοβεῖσαι μήπως ὁ κύριος Βωμπέρ σε κατηγορήσῃ ἐπὶ προδοσίᾳ, ἐπὶ ἐπιπορξίᾳ; Ἀλλ' ὡς πρὸς τοῦτο, ἔσο ἡσυχος· διότι ἡ βαρωνὶς εἶναι πανούργος γυνὴ καὶ δὲν θέλει ποτὲ ἐπιτρέψει εἰς τὸν υἱὸν τῆς νὰ συνδεθῇ μετὰ τῆς πτωχείας μᾶς· δὲν ἀμφιβάλλω περὶ τῆς ἀφιλοκερδείας τοῦ Ραούλ, θεωρῶ ὅμως αὐτὸν εὐήθη, ὃν ἡ μήτηρ του ἄγει καὶ φέρει κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῇ. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸν Βερνάρδον, δὲν βλέπω διατί νὰ σὲ περιφρονήσῃ· ναὶ μὲν ἐνοῶ ὅτι δὲν δύναται λογικῶς νὰ ἔχῃ ἀξιώσεις ν' ἀγαπάται ὑπὸ μιᾶς Λασεγλιέρ, ἀλλὰ τὸ πάθος δὲν ἔχει λόγον καὶ ὁ νεανίας σε ἀγαπᾷ, κόρη μου.

— Μὲ ἀγαπᾷ; εἶπεν ἡ Ἑλένη μετὰ φωνῆς τρεμούσης.

— Μὰ τὸν Θεόν! εἶπεν ὁ μαρκήσιος, σὲ λατρεύει.

— Πῶς τὸ ἡξεύρεις, πάτερ μου; ἐψιθύρισεν ἡ Ἑλένη μετὰ δειλίας καὶ προσπαθοῦσα νὰ μειδιάσῃ.

— Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ἐσκέφθη ὁ μαρκήσιος πνίγων τὸν στεναγμὸν του, ἡ θυγάτηρ μου ἀγαπᾷ τὸν Οὐσσάρον! Πῶς τὸ γνωρίζω! ἀνεφώνησεν ἡμην καὶ ἐγὼ νέος καὶ ἐνθυμοῦμαι πῶς συμβαίνουσι τὰ τοιαῦτα. Τὸν χειμῶνα, ὅτε καθήμενος παρὰ τὴν ἐστίαν, διηγεῖτο τὰς μάχας του, νομίζεις ὅτι ἀνέπτυσσεν ὄλην ἐκείνην τὴν εὐγλωτίαν, χάριν τῆς βαρωνίδος; Ὅχι· βεβαίως· διότι, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἔπασσας νὰ παρευρίσκησαι μεταξὺ ἡμῶν, οὐδὲ ὁ διάβολος αὐτὸς ἠδύνατο νὰ τὸν κάμῃ νὰ εἴπῃ τρεῖς λέξεις. Μήπως λοιπὸν δὲν ἐνόητα ἔκοτε τὸ αἶτιον τῆς μελαγχολίας καὶ τῆς σιωπῆς του; Μήπως δὲν εἶδον αἴφνης ἀτινιστοβολοῦν τὸ μέτωπόν του, ὅταν ἤρχισας πάλιν νὰ ἐμφανίζῃσαι εἰς τὴν αἴθουσαν; Καὶ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐκινδύνευσε νὰ κατασυντριβῇ ὑπὸ τοῦ Ρολάνδου, νομίζεις ὅτι τοῦτο δὲν ἦτο ἐρωτικὴ παλληκαριὰ;

Σὲ λατρεύει, σοὶ λέγω· ἐκτός τούτου δὲν θὰ ἦτο υἱὸς τῆς Γαλλίας ἐὰν δὲν σε ἠγάπα! » Ἄλλ' ὁ μαρκήσιος διεκόπη αἰφνης ἵνα θεωρήσῃ τὴν θυγατέρα του, ἣτις ἦκουεν αὐτὸν προσεπαιτικῆ· διότι εἰς τοὺς λόγους ἐκείνους τοῦ πατρὸς τῆς ἡ Ἑλένη εἶδε καὶ πάλιν ἐμφανιζόμενον ἐνώπιον αὐτῆς τὸ γόητευτικὸν ὄνειρον, ὅπερ μάτην προσεπάθει· νὰ καταστρέφῃ ἡ καρδία τῆς τότε ἐσκίρτησεν, ἀκτίς χαρᾶς ἐφώτισε τὸ ὄχρον μέτωπόν τῆς καὶ ἐλησίδωσεν πρὸς στιγμὴν ὅτι αὐτὴ ἡ ἰδία εἶχε χαλκώσει πρὸ ὀλίγου τὴν ἄλυσον τὴν μέλλουσαν νὰ δεσμεύσῃ αὐτὴν διὰ παντὸς πρὸς τὸν Ῥαούλ.

— Ἄλλοίμονον! ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ μαρκήσιος, δὲν ἀρκεῖ ὅτι πρέπει νὰ νυμφευθῇ τὸν Οὐσσάρων, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν ἀγαπᾷ! . . .

Ἄλλ' ὑπέκρινεν εἰς τὴν ἀνάγκην, ἔτριβεν ἐν φαιδρότητι τὰς χεῖράς του, ὅτε αἰφνης ἡ θύρα τῆς αἰθούσης ἠνοιχθῆ παταγωδῶς καὶ ἡ κυρία Βωμπὲρ ὤρμησεν ὡς σίφον παρακολουθουμένη ὑπὸ τοῦ ἀπαθούς καὶ σοβαροῦ Ῥαούλ.

— Ἐθέλῃ, εὐγενὴς καὶ ἀγαπητῆ μοι κόρη, ἀνεφώνησεν ἡ βαρωνὶς ἀνοίγουσα τὰς ἀγκάλας τῆς καὶ τρέχουσα πρὸς τὴν Ἑλένην. ὦ! ἤμην βεβαία. προσέθηκε καλύπτουσα διὰ φιλημάτων τὸ μέτωπον καὶ τὴν κόμην τῆς δεσποινίδος Λασεγλιέ, ὅτι ἡ ὠραία ψυχὴ σου δὲν ἤθελε ποτὲ διστάσει νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ τῆς πτωχείας καὶ τοῦ πλοῦτου! Υἱέ μου, ἐναγκαλίσθητι τὴν μέλλουσαν σύζυγόν σου· κόρη μου, ἐναγκαλίσθητι τὸν μελλόνυμφόν σου· εἴσθε ἀμφοτέροι ἀξιοὶ ἀλλήλων.

Καὶ ταῦτα λέγουσα, ἔσυρεν ἡρέμα τὴν Ἑλένην πρὸς τὸν νεκρὸν βαρῶνον, ὅστις ἠσπάσθη εὐσεβάστως τὴν χεῖρά τῆς.

— Βλέπετε, μαρκήσιε, ὑπέλαθε μὲ ὕψος συγκεινημένον, βλέπετε τὴν παραφορὰν τῶν. Εἶπετέ μοι νῦν καὶ χαλκίην ἂν ἔχετε καρδίαν, ἠδύνασθε νὰ θραύσητε δεσμοὺς τοσοῦτον ἰσχυροῦς; Εἰς τὸ ἐξῆς, δὲν πρόκειται μόνον περὶ τῆς δόξης σας, πρόκειται ἐπίσης καὶ περὶ τῆς εὐδαιμονίας τῶν δύο τούτων εὐγενῶν πλασματῶν.

— Μὰ τὴν πίστιν μου, εἶπεν ὁ μαρκήσιος, οὐτινος ἀδυνατοῦμεν νὰ περιγράψωμεν τὴν ἐκπληξιν, δὲν ἐννοῶ τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτά.

— Κύριε μαρκήσιε, εἶπεν ὁ Ῥαούλ τείνων πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα, αἱ ἐπαναστάσεις δὲν μοι ἀρῆκαν εἰ μὴ ἐλάχιστον μέρος τῆς περιουσίας τῶν προγόνων μου, ἀλλὰ τὸ ἐλάχιστον τοῦτο, εἶναι ἰδικόν σας εἰς τὸ ἐξῆς.

— Κύριε Βωμπέρ, εἶπεν ἡ Ἑλένη, σὰς εὐχαρισῶ.

— Γενναῖόφυχα τέκνα! ἀνεφώνησεν ἡ βαρωνὶς. Μαρκήσιε, φαίνεσθε συγκεινημένους, ἐν δάκρυ μέλλει νὰ βεύσῃ ἐπὶ τῶν παρεῶν σας· διακί ἐμποδίζετε τὴν συγκίνησιν ὑμῶν; Οἱ πόδες σας κλονίζονται, ἡ καρδία σας διαστέλλεται· μὴ ἀνθίστασθε, ἀφήσατε τὴν φύσιν νὰ ἐνεργήσῃ· θὰ ἐνεργήσῃ, τὸ αἰσθάνομαι· ἰδοὺ, οἱ βραχιόνες σας εἶναι ἔτοιμοι νὰ διανοιγῶσι· διανοίγονται, διηνοιχθῆσαν

· Ῥαούλ, τρέξε νὰ ἐναγκαλισθῆς τὸν πατέρα σου, προσέθηκεν ὠθοῦσα τὸν νεκρὸν βαρῶνον εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ μαρκησίου καὶ περιχαρῆς βλέπουσα αὐτοὺς ἐναγκαλιζόμενους μὲ ἀριστὰ κακὴν διάθεσιν.

— Καὶ ἐμὲ, ἀγαπητῆ μοι φίλε, δὲν θὰ μὲ ἐναγκαλισθῆς; προσέθηκεν.

— Ἄς σε ἐναγκαλισθῶ, εἶπεν ὁ μαρκήσιος.

Καὶ ἐνῶ εὐρίσκειτο εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Βαρωνίς, τῆ ἐπιθύριτε, δὲν ἤξεύρω τί σκοποὺς ἔχεις, ἀλλ' εἶμαι βέβαιος, ὅτι κάτι κακὸν σχεδιάζεις.

— Μαρκήσιε, εἶπεν ἡ βαρωνίς, εἶσαι δόλιος ἄνθρωπος.

Μεγαλοφώνως δὲ προσέθηκε ἐναγκαλιζομένη ὅλους ἑαυτῆς μετὰ περιπαθείας·

— Ῥαούλ, Ἑλένη, καὶ σύ, καλέ μου φίλε, ἀκούσατε· ἐκ τῆς χαρᾶς τῆς πλημμυρούσης ἐν τῇ καρδίᾳ μου, αἰσθάνομαι, ὅτι ὁ πύργος τοῦ Βωμπέρ μέλλει νὰ γείνη τὸ ἄσυλον τῆς γαλήνης, τῆς εὐδαιμονίας καὶ τῆς ἀμοιβῆς ἀγάπης· ἐκεῖ, θέλωμεν πραγματοποιήσει τὸ γλυκύτερον τῶν ὀνείρων ἐξ ὅσων ἔπλασέ ποτε ἡ ἀνθρωπίνη φαντασία. Καὶ μὲν θὰ εἴμεθα πτωχοί, ἀλλὰ θέλωμεν ἔχει ἐν τῇ καρδίᾳ πλοῦτον ἀνεξάντλητον ἀγάπης καὶ ἡ εὐδαιμονία ἡμῶν θέλει ἐπισκιάσει τὴν λάμπριν τῆς πολυτελείας. Μὲ πόσῃν χαρὰν θέλωμεν σὰς περιποιηθῆ, μαρκήσιε, μὲ πόσῃν ἀγάπῃν θέλωμεν σὰς περιβάλλει κατὰ τὸ γῆρας σας, ὅπως κάμωμεν ὑμᾶς νὰ λησμονήσητε τὰ ἀγαθὰ, ἅτινα ἀπωλέσατε! Ἐν μέσῳ ἡμῶν θέλετε ἐνοήσει, ὅτι τ' ἀγαθὰ ἐκεῖνα δὲν ἤξιζον τὸν κόπον νὰ λυπῆσθε τις, διότι τ' ἀρῆκε καὶ θέλετε ἐκπλαγῆ καὶ σεῖς ὁ ἴδιος, πῶς ἐσκέφθητε πρὸς στιγμὴν νὰ ἐξαγοράσητε αὐτὰ μὲ θυσίαν τῆς τιμῆς σας.

Ἄλλ' ὁ μαρκήσιος, ἔκαμιν ἐνστάσεις τινάς, ὡς ὁ Ῥαούλ, ἡ Ἑλένη καὶ ἡ κυρία Βωμπέρ ἐπολέμησαν ὁμοφώνως· ἀφοῦ λοιπὸν μάτην προσεπάθεισε νὰ εὕρῃ τρόπον διαφυγῆς, συλληφθεὶς πλέον ἐν τῇ παγίδι καὶ ἀπαυδήσας ἐκ τῆς ἀενάου πάλης.

— Τί με μέλει! ἐπὶ τέλους, ἀνεφώνησεν εὐθύμως ἡ θυγάτηρ μου θὰ γείνη βαρωνίς καὶ ὁ φλύαρος ἐκεῖνος Δετουρνὲλ δὲν θὰ ἔχῃ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἴδῃ αὐτὴν νυμφευμένην τὸν υἱὸν ἀγροίκου ἀνθρώπου.

Καὶ οὕτω μετὰ βραχεῖαν συνδιάσκεψιν, ἀπεφασίσθη, νὰ κάμῃ ὁ μαρκήσιος ὅσον τάχιον ἔγγραφον παραιτήσεως τῶν δικαιωμάτων του ὑπὲρ τοῦ Βερνάρδου καὶ ὅτι μετὰ τοῦτο ὁ εὐπατριδὴς ἤθελον ἀποσυρθῆ μετὰ τῆς θυγατρὸς του εἰς τὸν πύργον τοῦ Βωμπέρ, ἔνθα ἤθελον ἀμέσως ἐνασχοληθῆ εἰς τὰ τοῦ γάμου.

Μετὰ τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ἡ βαρωνίς ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ βραχιόνος τοῦ μαρκησίου, ὁ Ῥαούλ προσέφερε τὸν βραχιόνά του εἰς τὴν Ἑλένην καὶ ἀνεχώρησαν καὶ οἱ τέσσαρες τοῦ μεγάρου ἵνα γευματίσωσιν εἰς Βωμπέρ.